

Klimaattafel Bedrijven

Op 23 september was de eerste klimaattafel bedrijven. Ruim 30 deelnemers inventariseerden met elkaar welke concrete initiatieven er al zijn in Zaanstad en welke ideeën kunnen bijdragen aan een Nieuw Zaans Klimaat.

De eerste 27 concrete Zaanse initiatieven zijn geïnventariseerd. Naast deze initiatieven werden er ook veel ideeën en inspirerende voorbeelden uit andere regio's ingebracht.

Samenwerking & duurzaamheid in de stad

Concrete initiatieven in Zaanstad

- GBC Zaanstad: werkgroepen (energie, circulair, mobiliteit). Met betrokken kennisexperts: Duidelijke doelstelling - Tijdspad - Inspanningsverplichting
- Clean to Antarctica: Een extreme expeditie op Antarctica in een wagen gedeeltelijk gemaakt uit afval plastic. Vele duizenden mijlen op zee met een varende denktank. Allemaal om duurzaam gedrag te bevorderen.
- GBC werkgroep energie: Op zoek naar 100 bedrijven met de ambitie om in 2025 klimaatneutraal te zijn. CO2 initiatiefsessies (25 grootverbruik) / Efficiënter gebruik bodem -- energiesystemen / energietafels bedrijventerrein (combi actie erkende maatregelen)

Aanvullende ideeën voor Zaanstad

- De gemeente kan bewoners en ondernemers beter helpen in communicatie. Leren van wat er al gebeurd en is!
- Goede en continue communicatie naar particulier en ondernemers en wel continu.
- Ondernemers die uitvoeren mobiliseren en samen laten werken
- Integraal duurzaamheidsbeleid maken
- Sturende regelgeving van overheid nodig
- Certificeren van milieuzorg/keurmerken. Kansen bij verkassen en kansen bij vervanging
- (Om)scholing om de Energietransitie van de grond te kunnen krijgen; focus op technische opleidingen
- Maatregelen zijn mooi, maar moeten wel haalbaar zijn
- Samenwerking lokale partijen: voorbeeld: ZEK - Green Business Club - WeSpark - Saenz - gemeente
- Zorgvuldig inkopen producten

Circulaire stad

Concrete initiatieven in Zaanstad

- Klarenbeek & Dros (<http://www.ericklarenbeek.com/>) Circulaire product ontwikkeling in Zaanstad gebaseerd op lokale en natuurlijke materialen; algen/ paddestoe-

- len. Kleinschalige en lokale productieketens tot aan gebruiker: 3D Bakery
- Flens B.V. werken aan het circulair maken van hun afvalstromen. Met name alle verwerkte plaatmaterialen. Dit kan ook gelden voor alle type bedrijven met verschillende afvalstromen.
- Innovation Centre for Circular Textiles met o.a. Wieland Textiles en gemeente Zaanstad
- Circulair inkopen van de verkeersborden. Bijv bamboe ipv aluminium
- Aannemersbedrijf Koningsstijl: Hergebruik constructies van woningen/ boerderijen
- Plan grondstoffenrotonde voor voedsel afval (coalitieakkoord)
- Circulair beton: Grondstoffen die vrijkomen door opbreken GWW-projecten worden hergebruikt door het Bedrijf Rutte Groep
- Restaurant d'Swarte Walvis heeft als eerste restaurant in de wereld kweekvlees in de vriezer liggen. Kweekvlees in de zaanstreek als onderdeel van de Foodgeschiedenis van de Zaanstreek
- GZ Office en LOOOPS: samenwerking aanbod circulaire kantoorinrichting. LOOOPS bouwt oud meubilair om tot nieuwe producten, die GZ Office dan weer opkoopt. GZ Office heeft ook meubellijn Whale Circular Furniture (Vepa) en tapijttegels van visnetten in assortiment.
- Green Business Club Zaanstad - GBCZ Furniture Challenge

Aanvullende ideeën voor Zaanstad

- Alle producten /afval bekijken voor hergebruik.
- Belonen, maak het bedrijfseconomisch aantrekkelijk om te repareren; zoals lagere BTW op reparaties
- Bedrijfsafval beter scheiden en inzamelen en weer scheiden en hergebruiken
- Bij elkaar brengen van vragen en aanbod van 'afval'. Kan al heel makkelijk via een online platform
- Toiletpapier verwerken tot bioplastisch, maar kleine afzetmarkt.
- Stimuleren afvalscheiding binnen bedrijf. Linda Tuijn geeft aan dat ze veel afval heeft en dat kan je dat als bedrijf niet kan afvoeren/scheiden

- Alle single use plastic van biomassa aanbieden ==> dit apart collecteren & circulair of water oplosbaar maken. (www.solutum.com Israël) 1. uitbannen plastic single use, 2. circulair aanbieden ==> geen gebruik van fossiele brandstoffen. 3. minder energiegebruik & CO2 uitstoot (6n6)
- Koppeling afvalwarmte
- Slibvergisten ==> biogas. Af van gas
- Werk met werk maken bijv. Zaanstad Foodcity. Bijv Verlengde schooldag in Poelenburg/Peldersveld.
- Hergebruik Voeding: meer vegan / afgedankte maar nog wel goed voedsel. Bijv: circulair -> ABN AMRO/ Instock > restaurant in Zaandam?/ To good to go
- Restproducten' als 'Sterren-gerechten' Bij de Walvis.
- Materiaalpaspoort + eisen bij kleding
- Circulair textiel promoten: Alle (Zaanse) merken / retailers die in Zaanstad worden verkocht actief benaderen om in marketing te gebruiken ==> na gebruik van onze kleding naar kleding / textiel bakken brengen.
- Textiel gelijk aan het oud papier systeem.
- Hergebruik constructies van woningen / boerderijen vereist versoepeling bouwaanvraag en stimulans, beter contact met gemeente noodzakelijk
- Plannen ontwerpen/ontwikkelen met circulariteit als ambitie. Circulaire bouwmaterialen.
- Herbestemming van oude panden & daar lokale artisanale invulling aan geven + zelfvoorzienend produceren
- Houtbouw uit Japan. Prefabricage (BIPV Ministerie EZ).
- Shared spaces Duurzaam Zeeburgereiland | Garanties aannemer | Transformeren
- Circulair beton van de Rutte groep de nieuwe standaard maken
- De gemeente kan zelf de keuze maken om uitsluitend circulaire grondstoffen in te kopen (bouwprojecten, kantoorspullen, wegen/bestrating etc)
- AHOLD = distributie. Circulaire economie = schaal-grootte. Schaal-grootte = distributie vraagstuk. DUS: breng bedrijven naar AHOLD
- Fijnstof collecteren & gebruiken als kunstvorm om bewustwording te creëren. Fijnstof ademen we in (zonder te weten) en heeft een negatieve impact op onze gezondheid. Architect Iris de Kievith & designer Annemarie Fiskaer collecteren dit fijnstof maken er keramiek & porselein servies van. 1. bewustwording van fijnstof. 2. van iets negatiefs iets positiefs maken. Bijv. AMFI (Amsterdam Fashion Institute) heeft fijnstof gecollecteerd
- Circulair slopen + bouwen
- WeSpark is een 100% Zaanse energieleverancier voor Zaanse bedrijven (en op termijn ook particulieren).
- SAENZ: realisatie van 13.000 zonnepanelen op bedrijventerrein Noorderveld
- Particulier huis: Eigen huis in Westzaan verduurzaamd: Hout gestookte Cv-ketel / Zonnepanelen / inductie / vloerverwarming op de Cv aangesloten / afvalscheiding / hergebruik meubels / moestuin / CO2 Neutraal
- HHNK - CO2 & Energieneutraal in 2025: Waterzuivering wordt grondstoffen en energiefabriek. Website hhnk.klimaatatlas.net.
- De Zaanse Energie Koöperatie (ZEK) is een door vrijwilligers gedreven coöperatieve vereniging zonder winstoogmerk die duurzame energie propageert in de Zaanstreek. De ZEK is eigenaar van een windmolen, het Windpaard, en eigenaar van de zonnepanelen op 2 zonnedaken in de Zaanstreek o.a. het dak van de White Ranch
- ODNZKG heeft van provincie de opdracht gekregen om de prestaties te inventariseren van alle bodemsyste-men. Deze informatie geeft aan welke capaciteit wordt gebruikt, welke ruimte er nog is voor nieuwe systemen en hoe dit in te passen is in transitieplannen. Geeft dus de potentie van bodemenergiesystemen voor de gemeente Zaanstad.
- Vastgoeddaken met zonnepanelen (o.a Grote Tocht 102, Flexitank solutions, Atthecarwash company, Finish Box, TABS Holland, BedrijvigeBij) zie <https://www.devcon-eco.nl/onze-projecten/projecten-duurzame-energie/>

Aanvullende ideeën voor Zaanstad

- Windmolens langs het hele Noordzeekanaal. Het kan nu weer! Prov. NH heeft nieuw beleid. 1 grote molen (4MW) levert 5% van het E-verbruik van alle huishoudens in Zaanstad.
- Bushokjes vol leggen met panelen
- Zonnepanelen, WKO alle plannen daarop inzetten
- Zonnepanelen op keten plaatsen zodat er geen gas en elektra aansluitingen gemaakt hoeven worden
- Alle oude stortplaatsen in de stad volleggen met zonnepanelen. Voorbeelden zijn er al genoeg. - Geldermalsen | Heiloo | Wieringermeer | etc.
- Verplaatsbare zonneweides voor tijdelijk gebruik op bouwgrond / landbouwgrond
- Opslaan zonne-energie van zonnepanelen? Hoe toe te passen bij monumenten? Extra bij burens - particulieren - bedrijven
- Werken aan waterstof.
- Gebruik van waterstof als opslagsysteem voor overschotten van energie
- Onderzoek naar aquathermie
- Geothermie als middel inzetten.
- Weer opnieuw ontwikkelen van Kernenergie.
- Meehelpen aan gebouwen verduurzamen. Isolatie + CO2-reductie
- Warmte / CO2 opvang / Isolatie/zonne-energie op alle bedrijfsdaken / Versoepel regelgeving

Klimaat en energie

Concrete initiatieven in Zaanstad

- Ontwikkeling warmteplannen per wijk
- Aanleg onafhankelijk open warmtenet in Nederland
- Energie Transitie Centrum: een showroom met informatie over het verduurzamen van je woning.

- Warmteplannen/wijk, waterzijdig inregelen /45 graden Celsius.
- Inzicht geven energie verbruik -> Klimaat AOV ondersteuning
- Uitwisselen van warmte en energie tussen bedrijven op een bedrijventerrein. Veel warmte gaat bijvoorbeeld verloren en zou kunnen worden gebruikt door omliggende bedrijven.
- Onderhanden werk: ==> Lust CO2-neutraal
- Architectuur combineren met duurzaamheidsmaatregelen (gevel met zonnepanelen)
- Vraag: Zijn er bedrijven die water verwarmen (koelwater) produceren. En waar gaat dat naar toe? Kunnen we dat gebruiken?
- Ontwikkeling "oude silo's" voormalig Meneba! Opslag en Opwek energie wonen etc.
- Duurzaamheidskringen. Voorsorteren op gasloos
- Structuur in aanbieders besparingen
- Paar windmolens op Hoogtij
- Collectief zaken oppakken - gezamenlijke opwek
- Exploitatie daken bedrijfsverzamelgebouwen. | Vergoeding eigenaar VVE, delen opbrengst energie, lokaal verbruik
- Glazen puien met collectoren sneller uitrollen voor de detailhandel / horeca
- CO2 neutraal verwarmen dmv hout gestookte Cv-ketel. Ook aantal- bedrijven en woningen samenvoegen
- Klimaatverandering --> Drijvende eilanden die aan elkaar verbonden zijn. Onderling zijn deze verbonden. Toevallig zijn NL ingenieurs hiermee bezig. Bijv: ook US marine ontwikkelt dit in Tahiti
- Lokaal warmtenet naar voorbeeld Denemarken. Kleine biomassacentrale
- Bouw nieuw zwembad --> hoe warm je dit duurzaam op
- Hackathon voor scan hoe bedrijven CO2 neutraal kunnen worden.
- Investeren in 1 van de meest duurzame nieuwbouw locaties binnen Zaanstad. Energieneutraal per 2020
- Woonhuizen - isoleren.
- Communicatielij opzetten voor particulier en ondernemer
- Energiescan Bedrijventerreinen Zaanstad (ism TNO): hoe terrein geheel CO2 neutraal te krijgen?
- Klimaatadaptatie in openbare ruimte en gebruik van circulaire materiaal
- Powermanagement Data centers: betreft alle data services van bedrijven waar energy management op gepleegd kan worden. Er is nog veel energieverpilling doordat er weinig services op slaapstand worden gezet. Dit staat nu ook op de lijst erkende maatregelen. ODNZKG gaan hier een project van maken.
- Top 40 Urgenda: Om energie te besparen is er door Urgenda een top 40 lijst opgesteld. Hierop staan veel processen waar nog goed naar gekeken moet worden. ODNZKG gaat hier ook mee aan de slag. B.v. bij het project motoren. Wellicht dat zij zelf van de maatregelen ook de impact hebben doorgerekend.
- Klimaat huis ==> huis vd toekomst ==> Communicatie

-> motiveren, voorlichten

- CO2 prestatieladder certificeren
- Organisatie - grondstoffen - besparing ISO 14001-9001. WCM - World Class Manufacturing -> Japanse procesorganisatie LEAN.
- Afbouw in fasen van de veestapel

Leefomgeving

Concrete initiatieven in Zaanstad

- Vergroening tuin Forbo: sponsoring van de imkervereniging die kasten heeft staan naast de droogkamers en in contact met een stadsecoloog

Aanvullende ideeën voor Zaanstad

- Klimaatbestendig maken gebied i.s.m. gemeente/ PNH. Zonnecellen. Meer blauw & groen in de wijken.
- Meer groen incl. goed onderhoud - vergroening omgeving
- Groene daken en wanden
- Meer wateropslag/CO2 reductie/waterberging daken, wanden en tuinen
- Zuinig met (boom)kap, bij noodzaak prima maar terug planten. Zet in op hittestress
- Vergroening van ons bedrijventerrein
- Gezonde leefomgeving: combinatie transportcentrum locaties voor horeca. Voedsel Verbindt
- Groene daken (fijnstof), PV-panelen (elektra)
- Braakliggende bouwgrond gebruiken voor (tijdelijke) stadslandbouw

Mobiliteit

Concrete initiatieven in Zaanstad

- Green Deal Zero Emissie Stadslogistiek - Leren van Stichting IJmond bereikbaar.
- Motie Green deal Fiets naar je werk! - hoe stimuleren we werknemers om op de fiets of te voet naar werk te gaan? Oproep: wie wil er meedoen? Motie van Groen Links en Partij voor de Dieren is aangenomen.

Aanvullende ideeën voor Zaanstad

- Zoveel mogelijk met de fiets naar afspraken.
- Autodelen naar afspraken.
- Meer elektrisch rijden.
- In combinatie met 'mobiliteit' het plaatsen van 'elektrische laadstations'
- Elektrische busjes aanschaffen zoals voor een project in Amsterdam. Busjes blijven op het project. Zowel idee als initiatief, ze moeten er dit jaar nog komen (of beging volgend jaar).
- Mobiliteit: Digitaliseren van samples zodat je flexibel op pad kunt gaan (met de trein met je laptop) Bijv Tommy Hilfiger heeft (geen) minder samples meer omdat alles gedigitaliseerd is. 1. Digitale showroom. 2. digitale samples
- Parkeerplaatsen overdekken met zonnepanelen (carports) + combineren met laadpalen

- Realiseer parkeer locaties buiten de bedrijfsterreinen, centrumgebieden. Last mile per (E-bike) deelvervoer. Promoten van woon-werkverkeer binnen straal van 20 km met E-bikes (belastingplan 2020)
- Stimuleren gebruik milieuvriendelijke vervoermiddelen elektrische auto fiets
- Toestemming voor gebruik voor elektrische vervoersmiddelen zoals elektrische step voor de Last mile

Staat iets bij ideeën maar is het al een concreet initiatief? Of heb je nog een concreet initiatief dat bijdraagt aan het Nieuw Zaanse Klimaat? Laat het ons weten via nieuwzaansklimaat@zaanstad.nl.

Wat hebben we nodig?

Tot slot werd op 23 september nog met elkaar gekeken wat we van wie nodig hebben om deze transitie en onze samenwerking tot een succes te maken.

De volgende punten zijn ingebracht bij de klimaattafel bedrijven:

Inwoners

- € 3000,= subsidie als je van gas afgaat. Afkoppelen wordt 100% vergoed.
- Zaankanters zijn gemiddeld genomen minder bezig met duurzaamheid dan landelijk?
- Verantwoordelijk voor het eigen gedrag en dus moeten ook actief worden

Bedrijven

- Per bestuur bedrijvenvereniging duurzaamheidsparagraaf onderbrengen. Wormerland b.v. Duurzaamheid agendapunt
- Corner 350 bedrijven -> milieu agenderen bij allen -> bedrijvenvereniging. 2020 is het jaar van 2040
- Verhogen deelnamegraad bedrijvenvereniging. Verleiden of verplichten. Goed concept
- Samenwerking - Af van grijze stroom door financiële motivatie - Grote bedrijven Top 25
- Eigen verantwoordelijkheid bedrijven
- Lange termijn commitment
- Gezamenlijke aanpak levert meer mogelijkheden op

Organisaties

- Elkaar verbinden. Leren van ervaringen van pensionado's.
- Brancheorganisatie leden voeden om meters te maken
- Studenten als voorbeeld bedrijven
- Scholing; Onderwijs is cruciaal bij mentaliteitsomslag
- Onderwijs meer betrekken bijv. d.m.v. challenges ('t Lokaal x14)

Gemeente / overheid

- Enthousiasmeren, stimuleren en ook handhaven
- Zoals in Hollands Kroon, soepele beleidsregels ('Ja mits' principe aanhouden)
- Circulair inkoop beleid
- Geld: samen herverdelen
- Beprijzing, subsidie
- Win-win creëren
- Voorwaardenscheppend beleid
- Keuzes -> vandaag & regie & budget -> ++
- Initiëren
- Rol van de gemeente (en overheid) is voorbeeld stellend, initiëren, faciliteren/ ondersteunen, communicatie, helpen.
- Wat is er nodig? Helderheid in wat de opgave is. De rijksoverheid geeft hordes of verboden. De gemeente moet de lobby verzorgen naar de rijksoverheid.
- Samenbrengen, organiseren, contacten leggen, initiëren
- Handhaven
- Openheid & creativiteit
- Vaak zeer tegenstrijdige wet en regelgeving vanuit overheid, landelijk maar ook zeker gemeente
- Belonen helpt, straffen minder/niet!
- Richting geven: kaders
- Voorschrijven, afdwingen.
- Afstemmen van beleid en activiteiten tussen de verschillende overheden
- Communicatie.
- Publiekelijk steunen van WeSpark initiatief om vertrouwen te wekken in de Zaanse samenleving
- Aanbestedingen meer lokaal gunnen. Nu worden bedrijven van buiten de regio naar de Zaanstreek gehaald. Is wel Europees beperkt.
- Bij kleine ondernemers op locatie komen kijken om te bespreken waar zij tegenaan lopen. Bijv. m.b.t. vergunnings-trajecten
- Mogelijkheden creëren voor afvalscheiding voor bedrijven

In de Samenwerking

- Data OD NZKG beschikbaar stellen aan ondernemers: bevordert inzicht, bevordert samenwerking. OD NZKG Registreren van leeftijd van ketels.
- Vanuit gemeente, vanuit facilitaire sfeer.
- Vertrouwen
- Energietafels
- Lokale ambassadeurschap: GBC
- Koffiemomenten van Ton
- Commitment, yes we can!
- Koppeling bedrijfsleven en onderwijs
- Best practices delen
- Gemixte groep, geen eilandjes
- Concrete voorbeelden met daarbij hoe iemand dat kan implementeren. Van "wat" naar "hoe"
- Bewustwording
- Van PRATEN tot DOEN komen. Trekker aanstellen. Faciliteiten
- Diverse clubjes samenvoegen (incl subsidie). GBC- Seanz - duurzaam - We Spark, etc.
- Regie GBC Zaanstad

- Communicatie website #NZK
- Successen communiceren van bedrijven
- Platform voor initiatieven en (toekomstige) initiatiefnemers

Organisatie van de tafel

- Dag / tijd is prima
- Kleinere werkgroepen, zoals/ i.s.m. GBC o.a.
- Volgende keer bij Afvalzorg of M&O Techniek
- Uitnodigen/betrekken:
  - o Kartoflex (bedrijf)
  - o Bedrijvenvereniging
  - o Jonge bedrijven
  - o Jongeren aanhaken bij tafels
  - o Zuiver, voedingsmiddelenindustrie en BVNM, Dick Dekker
  - o Inclusief en divers (werklozen, gehandicapten, gekleurd).
  - o Lokale retailers/winkeliers/horeca laten aanschuiven. Uitdagen om circulaire hapjes te verzorgen. (Christian Groenewegen van Krahn Chemie Benelux)

Ook meebouwen aan een Nieuw Zaans Klimaat?

Volg onze website <https://nieuwzaansklimaat.zaanstad.nl/home>

Deel ontwikkelingen op sociale media met

#NieuwZaansKlimaat

Geef input of meldt je aan via

nieuwzaansklimaat@zaanstad.nl

gemeente Zaanstad

Afdeling Communicatie en Kabinet

Stadhuisplein 100, 1506 MZ Zaandam

Postbus 2000, 1500 GA Zaandam

T14 075

antwoord@zaanstad.nl

www.zaanstad.nl